

DN gratulerar: Fatumo Osman, doktor i medicinsk vetenskap

Foto: Maria Huldt

Publicerad 2018-01-04

Det somaliska ordet ladnaan betyder välmående för kropp och själ. Det är också namnet på sjuksköterskan Fatumo Osmans doktorsavhandling.

Maria Huldt

Följskribent

Skriv ut

Rätta artikel

Spara artikel

Senaste i ämnet DN gratulerar

10:43

DN gratulerar: Fanny Bergenström, matglad fotograf

IGÅR

DN gratulerar: Peter Getz, sångare och gitarrist

2018-03-17

DN gratulerar: Bruno Glenmark, musiker

– Kan någon väcka mig! ber Fatumo Osman och skrattar. Jag är som i koma.

Det har gått fyra dagar sedan hon försvarade sin doktorsavhandling vid Karolinska institutet, och än har Fatumo inte landat.

Men det gick galant och nu har det varit fest. Först på en somalisk restaurang i Akalla med kollegor, släkt och vänner. Fatumo visar bilder på mobilen. Dukning i guld och vitt, digert buffébord och dans. Och firandet fortsätter 2018 tillsammans med de somaliska kompisarna i Borlänge och med maken Liibaans släktingar i USA.

I fyra år har hon forskat om somaliska föräldrar och barn i Sverige, framför allt om hur man kan stödja dem att få det bättre.

– Det är en utmaning för alla att vara förälder och att vara förälder i ett nytt land är ännu svårare.

Fatumo Osman kom själv hit som flykting från kriget i Somalia i december 1992. Modern arbetade på somaliska ambassaden i Paris, och egentligen ville Fatumo dit men hamnade i Stockholm.

– Det var vitt av snö och så vackert, berättar Fatumo. Jag kommer fortfarande ihåg lukten av T-centralen. Varje gång jag kommer med tåget från Fagersta minns jag den där dagen.

Med sig hade hon en yngre bror. De fick var sin SL-biljett för att ta sig till flyktingförläggningen i Tumba.

– Vi gick ned i t-banan, men alla verkade ha så bråttom. Vem skulle man fråga?

Det tog sig i alla fall till Tumba. I väntan på uppehållstillstånd sökte sig syskonen så småningom till en förläggning i Fagersta som hade gott rykte.

– Jag ville läsa vidare och hoppades kunna göra det där. Jag var kunskapshungrig och envis, säger Fatumo.

Hon levde på förläggningen, läste svenska, träffade Liibaan och blev kär.

– Något måste man ju göra.

Så blev lillebrodern svårt sjuk. Först trodde läkarna att han led av posttraumatiskt stressyndrom, men det var en hjärntumör och hans liv gick inte att rädda. Det var tufft men gav samtidigt Fatumo styrka och motivation.

– Vet inte om det är en egenskap hos somalier, min handledare säger det, men jag reste mig, gick vidare och bestämde mig för att bli sjuksköterska.

Och det blev hon. När det gavs möjlighet att ta en magisterexamen i folkhälsa tvekade inte Fatumo.

– Jag vill ha action i mitt liv, annars blir jag uttråkad.

I arbetet med magisteruppsatsen kom hon i kontakt med somaliska föräldrar och såg hur vilsna de kände sig. Så när en kollega ringde upp och föreslog att hon skulle skissa på en projektplan om just detta nappade hon direkt. Fatumo började med att ringa in problemen.

– Barnen anpassar sig ofta snabbare och blir föräldrarnas länk till det svenska samhället, det skapar en obalans. Föräldrarna är ju vana att vara de som leder men så är det plötsligt tvärtom. Hur hanterar man det?

Jag vill ha action i mitt liv, annars blir jag uttråkad.

En annan svårighet hon såg var att föräldrarna ofta var rädda för socialtjänsten, rädda för att den skulle ta barnen ifrån dem.

– Det behövdes information om lagarna, vilka rättigheter och skyldigheter föräldrar – och barn – har, säger Fatumo. Och om att det sociala gör annat än omhändertar barn.

Dessutom saknade föräldrarna det naturliga nätverk som fanns i hemlandet, med släkt och grannar. Här befann de sig i någon sorts limbo och blev passiva i sitt föräldraskap.

Utifrån detta skapade Fatumo en föräldrautbildning anpassad för somalier. Gruppen träffades 12 gånger och ledarna var också somalier.

– Gruppledarna blev förebilder, men att få träffa andra i samma situation och se att man inte är ensam var också ett stöd. Många sa ”Vi vill inte att föräldrautbildningen ska ta slut”, berättar Fatumo nöjd.

Utvärderingen visade också att både barn och föräldrar mår bättre efter utbildningen. Barnen blev lugnare, inte lika utåtagerande, och föräldrarna hade fått större självförtroende.

Fatumos avhandling har väckt intresse både i England och Kanada, och hon tror att modellen även kan användas för andra föräldragrupper som är svåra att nå.

Nu väntar semester med familjen, men Fatumo gillar som sagt när det händer saker. Hon hoppas därför kunna fortsätta följa ”sina” föräldrar, vidga perspektivet och forska om deras hela livssituation. Hon hoppas också att högskolan får pengar så att projektet som webbutbildar barnmorskor i Somalia och Bangladesh får längre liv.

– Om tio år är jag professor, säger Fatumo Osman och skrattar.

Fatumo Osman

Gratuleras till: Har disputerat med en avhandling om kulturanpassat stöd till somaliskfödda föräldrar i Sverige.

Gör: Doktor i medicinsk vetenskap, sjuksköterska och forskare knuten till Högskolan Dalarna.

Ålder: 44 år.

Bor: Fagersta.

Familj: Maken Liibaan, barnen Abduahi, 22, Juweria 19 och Ahmed 15 år.

Mamma, två systrar och en bror i Frankrike, morbror och en bror i London, syster i Fagersta.

Fritid: Föreningsarbete, skogspromenader, yoga, bakning. "Men jag följer aldrig något recept." I slutskedet med boken "Crossing borders" som hon skriver tillsammans med en kompis.

Äter gärna: Sötsaker.

Förebilder: "Mamma, som har visat att det går att både arbeta och ha familj. Min morbror som alltid har verkat för att andra ska få det bra. Mina handledare som är starka svenska kvinnor."

Ämnen i den här artikeln:

DN GRATULERAR

Följ

Till toppen

Maria Huldt

Andra läser.

Brittiska datainspektionen vill komma åt Cambridge Analyticas servrar

Facebook utreder Cambridge Analytica

Martin Gelin: Om hon vinner innebär det ett rejält kliv åt vänster för en av USA:s rikaste delstater

